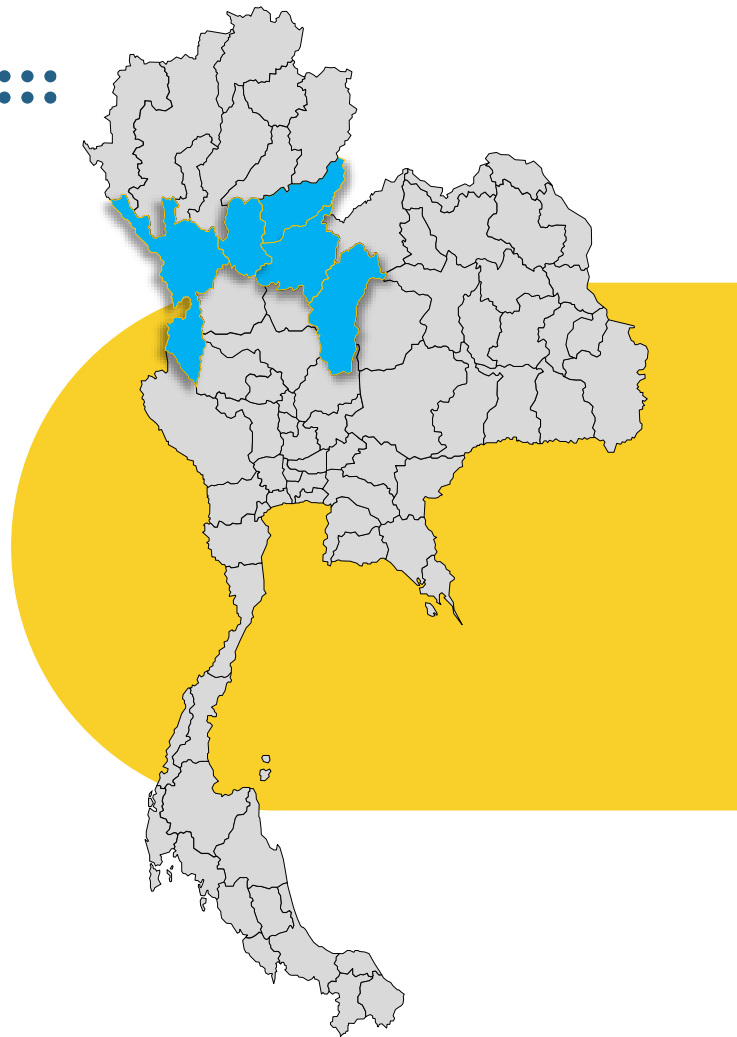

WWW.NESDC.GO.TH

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อน การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร ระดับกลุ่มจังหวัด” ปี 2567 (ภาคเหนือตอนล่าง 1)

นางสาววรรณ พลิกามิน

รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาไท

วันศุกร์ที่ 13 ธันวาคม 2567

ณ ห้องคริสตัล 1 โรงแรม The Park จังหวัดพิษณุโลก

หัวข้อการนำเสนอ ::::

1. เป้าหมายและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด
2. สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญรายจังหวัด
 - สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ
 - ปัญหาและช่องว่างที่สำคัญ
3. ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัด
4. บทบาทของวุฒิสภาในการขับเคลื่อนการพัฒนา

01

**เป้าหมายและสถานการณ์
การพัฒนาที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด**

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือ
พ.ศ. 2566 - 2570

เป็น “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ”
ตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สานสัมพันธ์
ระหว่างพื้นที่ สุกภาวะดี วิถีชีวิตยั่งยืน
N Direction : Creative-Connect-Clean-Care

สร้างโอกาสจาก
การเชื่อมโยงเศรษฐกิจ
ภายในและต่างประเทศ
ทั้งระเบียงเศรษฐกิจพิเศษของภาค
เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
อนุภูมิภาคต่าง ๆ เมืองสร้างสรรค์
และกลุ่มผู้คนสร้างสรรค์

ดูแลผู้สูงอายุ คนยากจน และผู้ด้อยโอกาส / พัฒนาระดับฝีมือ
แรงงานสู่งานสร้างสรรค์ และงานดิจิทัล

ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ

- ลานนาสร้างสรรค์

: เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง

เสริมศักยภาพสู่การเป็น
ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ
ประเทศ สร้างระบบนิเวศ เมือง และ
พื้นที่สร้างสรรค์ ยกระดับสินค้าและ
บริการสร้างสรรค์

NEW Normal

พัฒนาบนฐานการเติบโต
อย่างยั่งยืน ตามแนวโน้มใหม่
เพื่อสุขอนามัยที่ดี การฟื้นฟู
ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม อากาศ
ความสะอาดของเมือง
การใช้พลังงานสะอาด

แนวทางการพัฒนาภาคเหนือ

- ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ (NEC-Creative LANNA) ในจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาคและฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ
- ยกระดับการท่องเที่ยวและบริการที่มีศักยภาพของภาคให้มีคุณภาพ สนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกระจายประโยชน์สู่ชุมชน
- พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงสู่ อุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง
- เสริมศักยภาพของเมือง พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระบบโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์สำคัญของภาคเพื่อสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจ และเอื้อต่อการอยู่อาศัย
- พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน
- บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาภาคเหนือตอนล่าง 1

“เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระเบียงเศรษฐกิจเหนือ – ใต้ (NSEC) กับระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (EWEC) ที่เข้มแข็ง”

ประเด็นการพัฒนา

① ส่งเสริมการค้าการลงทุน
โครงข่ายคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวก
เพื่อรองรับการพัฒนา

② การพัฒนาการท่องเที่ยว
ที่ได้มาตรฐานและยั่งยืน
เป็นศูนย์กลางการประชุมและ
จัดนิทรรศการ

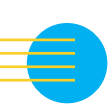
③ การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม
ให้สินค้าเกษตรด้วย
นวัตกรรมและเทคโนโลยี

④ การพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์
และสุขภาพครบวงจร

⑤ การบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม

เครื่องมือในการนำเสนอสถานการณ์การพัฒนา

: สถานการณ์ด้านประชากรและดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI)

HAI เป็นเครื่องมือประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความก้าวหน้าของคนทั้งในระดับประเทศ ภาค และจังหวัด ซึ่งสะท้อนจุดเด่นและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต้องปรับปรุงอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การติดตามประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของคน และดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเหมาะสม

แนวคิดและองค์ประกอบ

มีความครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีสุขภาพที่ดี
2. มีการศึกษา
3. มีชีวิตการทำงานที่ดี
4. มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต
5. มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี
6. มีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่นในชุมชนที่มีความปลอดภัย
7. มีการคมนาคมที่สะดวกปลอดภัยและเข้าถึงการสื่อสารอย่างทั่วถึง
8. มีส่วนร่วมทางการเมืองและสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

HAI เป็นดัชนีรวม (composite index) ประกอบด้วย 8 ดัชนีย่อย 32 ตัวชี้วัด

โครงสร้างประชากรและสถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

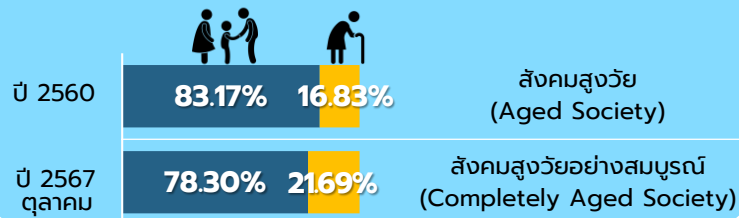
ภาคเหนือตอนล่าง 1 เปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 760,934 คน
คิดเป็นร้อยละ 21.69 ของประชากร
ทั้งหมดในภาคเหนือตอนล่าง 1

ประชากรรวมทั้งสิ้น
3,508,770 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 28.84 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์การพัฒนาที่สำคัญ

- ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ในปี 2566 อยู่ที่ 0.6277 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (0.6383)
- มิติที่ความก้าวหน้ามากที่สุด คือ **ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร** อยู่ที่ 0.7638 แต่ยังต่ำกว่าเฉลี่ยประเทศที่ 0.8082
- มิติที่เป็นจุดอ่อน คือ **มิติด้านการศึกษา** โดยร้อยละของเด็ก 0-5 ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย คะแนน O-NET ม.ปลายและการเข้าเรียน ม.ปลาย/อาชีวศึกษาที่ลดลงจากปีก่อนหน้า

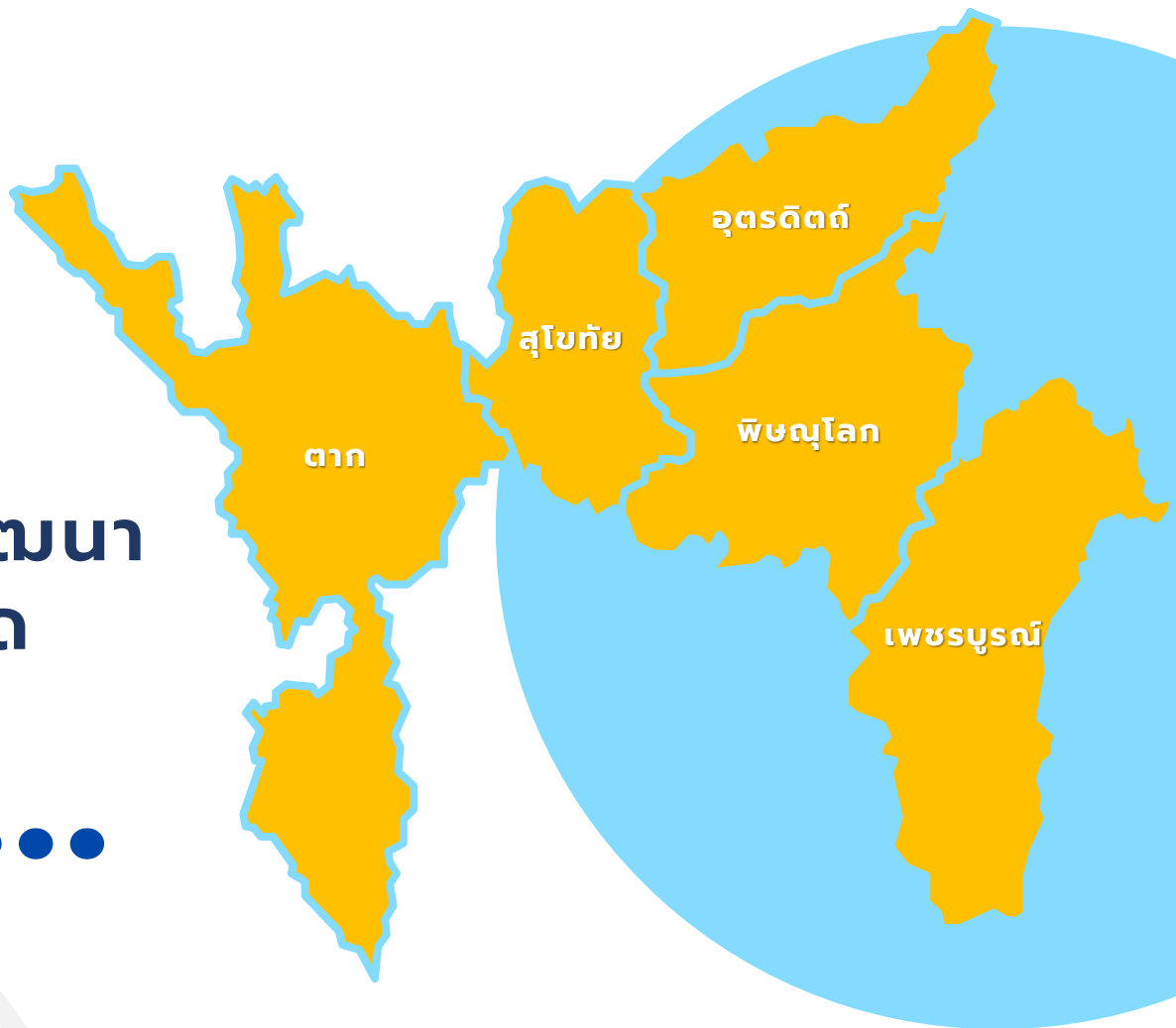
ด้านเศรษฐกิจและชีวิตการงาน

- รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ** โดยในปี 2566 อยู่ที่ 104,424 บาท/คน/ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีมูลค่า 248,789 บาท/คน/ปี
- สัดส่วนคนจนลดลง**จากร้อยละ 7.77 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 4.23 ในปี 2566 แต่ยังมีสัดส่วนคนจนสูงกว่าในระดับประเทศ (ร้อยละ 3.41)

02

สถานการณ์การพัฒนา ที่สำคัญรายจังหวัด

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดพิษณุโลก

เป้าหมายการพัฒนา : “เมืองท่องเที่ยว 3 รส 4 แยกกระเบียดเชิงเศรษฐกิจที่มั่นคง”

ประเด็นการพัฒนา : 1) ส่งเสริมเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันรองรับการพัฒนาสู่ความมั่นคงและเมืองอัจฉริยะ (Smart City) 2) พัฒนาการท่องเที่ยวและเป็นเมืองศูนย์กลางการประชุมและจัดนิทรรศการ (MICE CITY) 3) ยกกระดับการเกษตรบนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยี 4) พัฒนากฎหมายกฤษฎีกาและสืบสานอัตลักษณ์ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม 5) พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พัฒนาระบบเตรียมความพร้อมในภาวะวิกฤต และขยายความร่วมมือความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

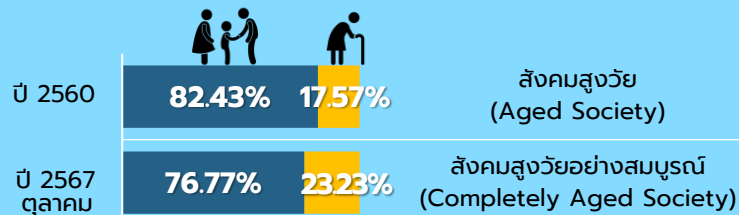
จังหวัดพิษณุโลกเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 193,712 คน
หรือคิดเป็นร้อยละ 23.23
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น
839,226 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 32.25 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 34.45 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 4,282 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 6,533 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.60 โดยมีการเกิด 4,282 ราย และการตาย 6,871 ราย

ผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นกลุ่มเปราะบาง

- ผู้สูงอายุเป็นผู้พิการ จำนวน 23,285 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 ของจำนวนผู้พิการทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งถือเป็นกลุ่มอายุที่มีจำนวนผู้พิการสูงที่สุด
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 45.36 ของผู้มีงานทำทั้งหมดในปี 2566

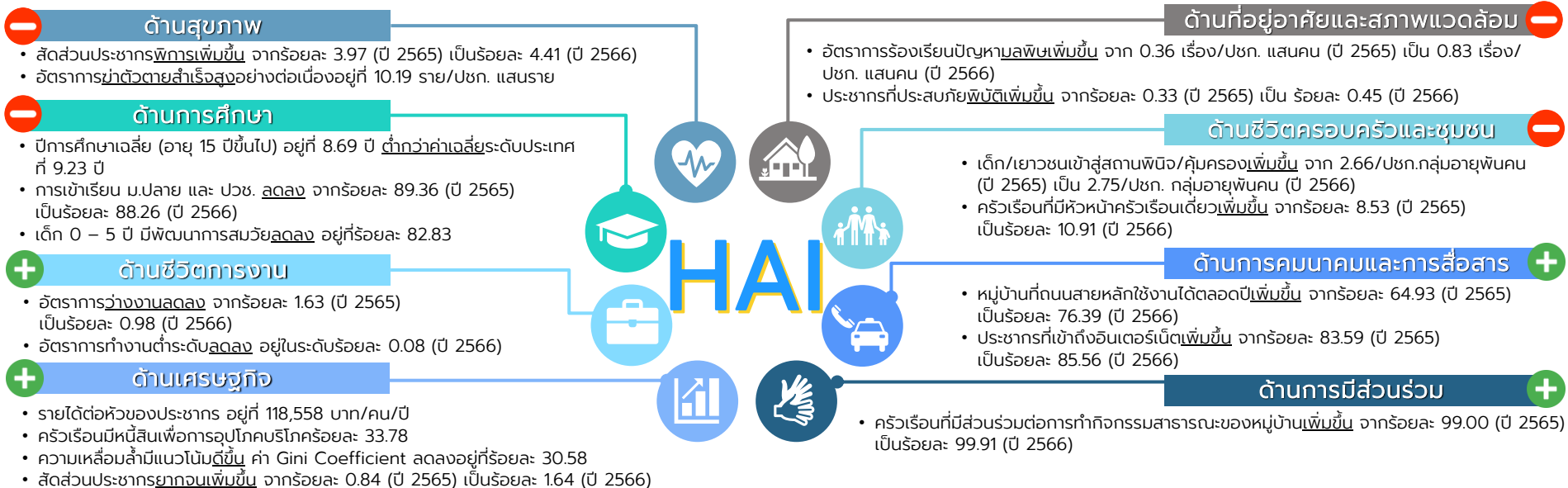
(ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดพิษณุโลก ประจำปี 2567)

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดพิษณุโลก

— ค่าดัชนีย่อยลดลงจากปีก่อน
+ ค่าดัชนีย่อยเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดพิษณุโลก มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย โดยค่าดัชนี HAI = 0.6092 (ลำดับที่ 69) ลดลงจาก 0.6150 ในปี 2565 (ลำดับที่ 70) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา และด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนเป็นหลัก ซึ่งยังควรต้องให้ความสำคัญ ขณะที่ด้านคมนาคมและการสื่อสารมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ผู้สูงอายุมีความพิการร่วมด้วย ซึ่งทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้ดูแล หรือการเสียโอกาสทำงานของสมาชิกในครอบครัว นำไปสู่ปัญหา รายได้ของครอบครัว

การขาดระบบป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ อาทิ น้ำท่วม ไฟป่า ส่งผลการรับมือกับ ความเสียหายดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพมากนัก

การทำเกษตรกรรมแบบทำน้อยได้มาก เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง (ค่าแรง เมล็ดพันธุ์) ขาดความรู้ในการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพ และขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมยังไม่ครอบคลุม โดยเฉพาะการเชื่อมต่อกับแหล่งผลิตและศูนย์กระจายสินค้า ซึ่งแม้ดัชนีด้านการคมนาคมจะดีขึ้น แต่จำนวนถนนยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่และชำรุด

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดตาก

เป้าหมายการพัฒนา : “พัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าทางการเกษตร การท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ และการค้าการลงทุนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

ประเด็นการพัฒนา : 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและแก้ไขปัญหาคความยากจน 2) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร 4) การส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และการค้าชายแดน และ 5) การบริหารจัดการภาครัฐ และการรักษาความมั่นคงชายแดน

จังหวัดตากเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัย

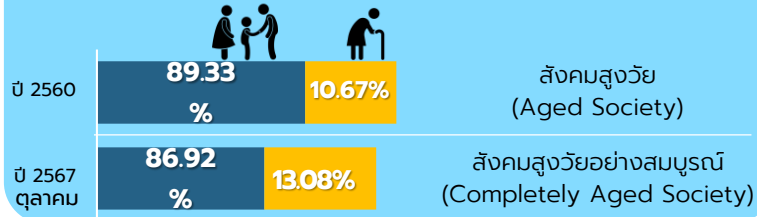
ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 91,199 คน
คิดเป็นร้อยละ 13.08
ของประชากรทั้งหมด

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

ประชากรรวมทั้งสิ้น 697,334 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 33.08 เมื่อเทียบกับปี 2560

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

แรงงานข้ามชาติจำนวนมากในพื้นที่

- จำนวนแรงงานข้ามชาติสูงสุดรองจากเชียงใหม่ โดย ต.ค. 2567 มีถึง 40,282 คน

มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์

- ประกอบด้วย 5 ชนเผ่า ได้แก่ กระเหรี่ยง ม้ง มูเซอ ลีซอ เมี่ยน (เย้า) และอาข่า

เด็กเกิดมากสุดในภาคเหนือและมีจำนวนการเกิดมากกว่าตาย

- จำนวนการเกิด ม.ค. – พ.ย. 2567 เกิด 10,644 ราย ลดลงเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2560 ที่มีการเกิด 10,797 ราย ในขณะที่จำนวนการตายที่ 3,934 ราย

ผู้สูงอายุพิการยังมีจำนวนมาก และอยู่ในครอบครัวเปราะบาง

- ครัวเรือนเปราะบางจำนวน 11,053 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ ที่มีบุคคลในภาวะพึ่งพิง 1 – 2 คน หรือมีปัญหาที่อยู่อาศัย
- ผู้พิการเป็นผู้สูงอายุถึงร้อยละ 56.04 (ประมาณร้อยละ 12 ของผู้สูงอายุทั้งหมด) รองลงมาคือประชากรวัยแรงงานที่ร้อยละ 32.68 ในปี 2567
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 46.47 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ในปี 2566 (ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดตาก ประจำปี 2567)

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดตาก

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีดีขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดตาก มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลง โดยมีค่าดัชนี HAI = 0.6265 (ลำดับที่ 50) ลดลงจาก 0.6313 ในปี 2565 (ลำดับที่ 51) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านชีวิตการทำงาน ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน และด้านการมีส่วนร่วม ขณะที่ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านการคมนาคมและการสื่อสารมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ด้านสุขภาพ

- สัดส่วนประชากรพิการเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 2.81 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 2.97
- อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จสูงมาก อยู่ที่ 17.21 /ปชก. แขนราย สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่ 10.30

ด้านการศึกษา

- คะแนนเฉลี่ย O-NET ระดับ ม.ปลาย ลดลงจากร้อยละ 29.56 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 28.94
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเล็กน้อย จาก 6.63 ปี (ปี 2565) เป็น 6.71 ปี แต่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่ 9.23 ปี ค่อนข้างมาก

ด้านชีวิตการทำงาน

- อัตราการประสบอุบัติเหตุฯ จากการดำเนินงานเพิ่มขึ้น จาก 2.48 /ลูกจ้าง 1,000 คน (ปี 2565) เป็น 3.56 /ลูกจ้าง 1,000 คน
- แรงงานที่มีหลักประกันทางสังคมลดลง จากร้อยละ 68.70 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 67.47

ด้านเศรษฐกิจ

- ครีวเรือนมีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคลดลง จากร้อยละ 25.37 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 20.53
- สัดส่วนประชากรยากจนลดลงมาก จากร้อยละ 21.73 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 9.60 แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่ร้อยละ 3.41
- ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายลดลง จากร้อยละ 36.34 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 33.96 ซึ่งใกล้เคียงค่าเฉลี่ยประเทศ

ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

- ประชากรที่ประสบภัยพิบัติลดลงมาก จากร้อยละ 5.36 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 0.29
- อัตราการร้องเรียนปัญหามลพิษลดลงเล็กน้อย จาก 0.44 เรื่อง/ปชก.แขนคน (ปี 2566) เป็น 0.43 เรื่อง

ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

- เด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานพินิจหรือคุ้มครองเพิ่มขึ้น จาก 1.05/ปชก.กลุ่มอายุพันคน (ปี 2565) เป็น 1.96/ปชก.กลุ่มอายุพันคน
- ครีวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยวเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 3.90 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 5.12
- ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 5.58 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 7.94
- การแจ้งความคดีชีวิตฯ และคดีประทุษร้ายต่อภริยาเพิ่มขึ้น จาก 61.98 คดี/ปชก. แขนคน (ปี 2565) เป็น 74.02 คดี

ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร

- หมู่บ้านที่ถนนหลักใช้การได้ตลอดปีเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 50.27 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 55.43 (ปี 2566)
- ประชากรที่มีมือถือและเข้าถึงอินเทอร์เน็ตลดลงเล็กน้อย เหลือร้อยละ 83.13 และ 72.27 และยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศอยู่มากที่ร้อยละ 95.47 และ 89.54 ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วม

- ประชากรที่ใช้สิทธิเลือกตั้งลดลง จากร้อยละ 76.81 (2565) เป็นร้อยละ 75.50
- จำนวนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรท้องถิ่นลดลงมาก จากร้อยละ 55.04 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 44.98

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ปัญหาความยากจนเรื้อรัง

แม้สัดส่วนคนยากจนของจังหวัดตากลดลง แต่สูงสุดติดอันดับประเทศมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจสะท้อนได้จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการกระจายรายได้ที่ยังไม่เหมาะสม

อัตราการฆ่าตัวตายยังคงสูง

ซึ่งมีสัดส่วนสูงที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 และสูงอันดับต้นๆ ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาด้านการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรค่อนข้างต่ำ โดยปี 2566 กสศ. พบว่า ตากมีสัดส่วนการตกหล่นจากระบบการศึกษาต่อเด็กและเยาวชนในจังหวัดสูงที่สุดในประเทศ ที่ร้อยละ 33.3 ซึ่งมีสาเหตุมาจากภูมิประเทศที่ห่างไกล ความยากจน และการขาดแคลนทรัพยากร (คน/เงิน) โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก และการจัดการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับ ความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดสุโขทัย

เป้าหมายการพัฒนา : “เมืองรุ่งอรุณแห่งความสุข เมืองมรดกโลกเชื่อมโยงเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการเกษตรมูลค่าสูง
สู่การพัฒนาที่สมดุลอย่างยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนา : 1) พัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์มูลค่าสูง 2) พัฒนาเกษตรปลอดภัยอัจฉริยะ
3) พัฒนาคนทุกช่วงวัย ทั้งคุณภาพชีวิต การศึกษา สาธารณสุข 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำและฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5) สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เตรียมความพร้อมเผชิญสภาวะวิกฤต และ 6) พัฒนานวัตกรรมระบบบริหารจัดการภาครัฐ

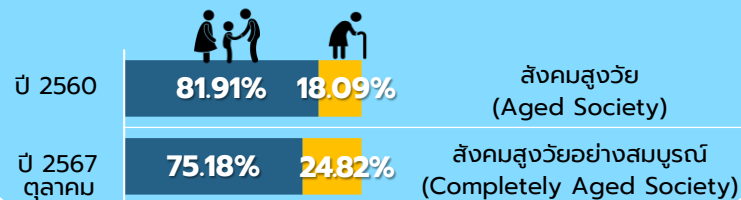
จังหวัดสุโขทัยเปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 142,490 คน
คิดเป็นร้อยละ 24.82
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น
574,077 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 31.36 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนการเกิดน้อยกว่าจำนวนการตาย

- จำนวนการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 36 โดยปี 2567 ช่วง ม.ค. – พ.ย. มีจำนวนการเกิด 2,288 ราย เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 3,575 ราย
- จำนวนการตายมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าร้อยละ 30 โดยปี 2567 ช่วง ม.ค. – พ.ย. อยู่ที่ 5,231 ขณะที่ปี 2560 อยู่ที่ 4,024

ผู้สูงอายุที่พิการด้วยมีจำนวนค่อนข้างสูง

- ครึ่งเรือนเปราะบางทั้งหมด 8,007 ครึ่งเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นครึ่งเรือนที่มีรายได้น้อย ที่มีบุคคลในภาวะพึ่งพิง 1 – 2 คน หรือมีปัญหาที่อยู่อาศัย
- ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเพิ่มขึ้น กลุ่มติดบ้าน 1,492 คน ติดเตียง 382 คน
- ผู้สูงอายุที่พิการมีอยู่ถึง 21,857 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 15
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 44.66 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ในปี 2566 (ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2567)

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดสุโขทัย

- ➖ ค่าดัชนีย่อยลดลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีย่อยเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดสุโขทัย มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย แต่มีอันดับที่ดีขึ้น โดยมีค่าดัชนี HAI = 0.6201 (ลำดับที่ 59) ลดลงจาก 0.6260 ในปี 2565 (ลำดับที่ 61) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร และด้านการมีส่วนร่วม ขณะที่ด้านเศรษฐกิจ และด้านชีวิตการทำงานมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ด้านสุขภาพ

- สัดส่วนประชากรที่เพิ่มจากร้อยละ 4.88 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 5.58
- สัดส่วนประชากรที่เจ็บป่วย (ผู้ป่วยใน) สูงจากปี 2565 ที่ร้อยละ 8.36
- อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จอยู่ที่ 14.93 ราย/ปชก. แสคน แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศที่ 10.30

ด้านการศึกษา

- สัดส่วนเด็กพัฒนาการสมวัยลดลง จากร้อยละ 91.45 (ปี 2565) เป็น 86.71
- จำนวนประชากรที่เรียนต่อลดลงเล็กน้อย จาก 8.30 ปี (ปี 2565) เป็น 8.28

ด้านชีวิตการทำงาน

- อัตราการว่างงานลดลง จากร้อยละ 2.01 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 1.97
- อัตราการทำงานต่ำระดับลดลง จากร้อยละ 2.63 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 1.91
- อัตราการประสบอุบัติเหตุ จากการดำเนินงานลดลงจาก 4.78/ลูกจ้าง 1,000 คน (ปี 2565) เป็น 4.29/ลูกจ้าง 1,000 คน
- แรงงานที่มีหลักประกันทางสังคมลดลงจากร้อยละ 19.47 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 19.25 (อันดับที่ 76) และยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศค่อนข้างมากที่ร้อยละ 61.98

ด้านเศรษฐกิจ

- รายได้ต่อหัวของประชากร อยู่ที่ 89,497 บาท/คน/ปี (ต่ำสุดในกลุ่มจังหวัด)
- สัดส่วนประชากรยากจนลดลงมาก จากร้อยละ 11.75 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 3.49
- ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายลดลง จากร้อยละ 31.42 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 28.29
- ครีวเรือนมีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคลดลง จากร้อยละ 28.10 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 27.62

ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

- อัตราการร้องเรียนปัญหาละพิษเพิ่มขึ้นจาก 0.34 เรื่อง/ปชก. แสคน (ปี 2565) เป็น 0.52 เรื่อง
- ประชากรที่ประสบภัยพิบัติมีมากขึ้น จากร้อยละ 3.24 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 4.41

ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

- การแจ้งความคดีชีวิตฯ และคดีประทุษร้ายต่อภรรยาเพิ่มสูงขึ้นมาก จาก 75.4 คดี/ปชก. แสคน (ปี 2565) เป็น 104.52 คดี
- ครีวเรือนที่มีหัวหน้าครีวเรือนเดี่ยวเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 7.65 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 8.26

ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร

- อัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนเพิ่มขึ้น จาก 23.51 ราย/ปชก. แสคน (ปี 2565) เป็น 28.32 ราย
- ประชากรที่มีมือถือลดลง จากร้อยละ 92.88 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 91.91

ด้านการมีส่วนร่วม

- ครีวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรในท้องถิ่นลดลงมาก จากร้อยละ 62.08 (ปี 2565) เป็น 49.76
- ประชากรที่ใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงเล็กน้อย จากร้อยละ 74.34 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 74

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

รายได้ต่อหัวของประชากรที่ต่ำอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลกระทบต่อความยากจนข้ามรุ่น และนำไปสู่ความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งสะท้อนได้จากอัตราการฆ่าตัวตายที่ยังคงสูง

การขาดหลักประกันทางสังคม รายได้ของประชาชนในจังหวัดขึ้นอยู่กับภาคการเกษตร และมักเผชิญกับปัญหาน้ำท่วม/ภัยแล้ง แต่แรงงานเกือบร้อยละ 80 ของจังหวัดสุโขทัยไม่มีหลักประกันทางสังคมสะท้อนถึงการขาดความมั่นคงทางรายได้และการทำงาน

การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพยังขาดความต่อเนื่อง แม้สัดส่วนของการพัฒนาเด็กสมวัยของจังหวัดสุโขทัยจะอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ แต่สัดส่วนที่ลดลงอย่างต่อเนื่องสะท้อนถึงความท้าทายในการต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพทั้งด้านระบบการดูแลและพัฒนาเด็ก รวมทั้งการเลี้ยงดูและความพร้อมของครอบครัว

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์

เป้าหมายการพัฒนา : “ดินแดนแห่งความสุขของคนอยู่และผู้มาเยือน”

ประเด็นการพัฒนา : 1) การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร 2) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม 3) ยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงอย่างเท่าเทียม 4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ 5) ยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

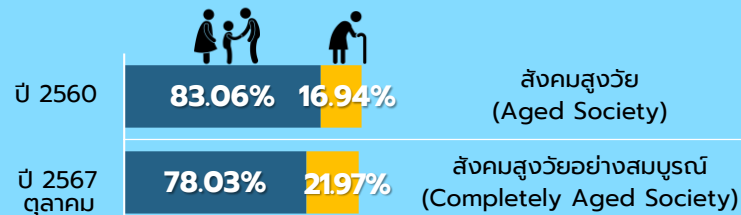
จังหวัดเพชรบูรณ์เปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 211,234 คน
หรือคิดเป็นร้อยละ 21.97
ของประชากรทั้งหมด

ประชากรรวมทั้งสิ้น
961,439 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น
ร้อยละ 29.70 เมื่อเทียบกับปี 2560

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

จำนวนประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 34.58 ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 เกิด 3,942 ราย เทียบกับห้วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 6,026 ราย
- อัตราการตายสูงกว่าอัตราการเกิด ม.ค. – ต.ค. ปี 2567 สัดส่วนการเกิดต่อการตายอยู่ที่ประมาณ 1 : 1.88 โดยมีการเกิด 3,942 ราย และการตาย 7,422 ราย

ผู้สูงอายุจำนวนมากเป็นกลุ่มเปราะบาง

- ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน 4,357 คน ติดเตียง 1,207 คน จากผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรองจำนวน 137,913 คน
- ผู้สูงอายุเป็นผู้พิการ ร้อยละ 54.75 ของจำนวนผู้พิการทั้งหมดในจังหวัด
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 47.95 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ในปี 2566

(ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดเพชรบูรณ์ ประจำปี 2567)

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดเพชรบูรณ์

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีดีขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย โดยค่าดัชนี HAI = 0.6341 (ลำดับที่ 41) ลดลงจาก 0.6366 ในปี 2565 (ลำดับที่ 43) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ขณะที่ด้านที่ชีวิตครอบครัวและชุมชนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ด้านสุขภาพ

- สัดส่วนประชากรพิการเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 3.52 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 3.68 (ปี 2566)
- อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จสูงอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ 12.94 ราย/ปชก. แส่นราย

ด้านการศึกษา

- ปีการศึกษาเฉลี่ย (อายุ 15 ปีขึ้นไป) อยู่ที่ 8.24 ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ที่ 9.23 ปี
- เด็ก 0 - 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยลดลง จากร้อยละ 85.89 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 81.58 (ปี 2566)

ด้านชีวิตการทำงาน

- อัตราการว่างงานลดลง จากร้อยละ 0.81 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 0.72 (ปี 2566)
- อัตราการทำงานต่ำระดับลดลง อยู่ในระดับร้อยละ 0.64 (ปี 2566)

ด้านเศรษฐกิจ

- รายได้ต่อหัวของประชากร อยู่ที่ 93,465 บาท/คน/ปี
- ครวเรือนมีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคร้อยละ 39.47
- ความเหลื่อมล้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ค่า Gini Coefficient อยู่ที่ร้อยละ 30.36
- สัดส่วนประชากรยากจนลดลง จากร้อยละ 3.55 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 2.77 (ปี 2566)

ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม

- อัตราการร้องเรียนปัญหามลพิษลดลง จาก 0.92 เรื่อง/ปชก. แส่นคน (ปี 2565) เป็น 0.41 เรื่อง/ปชก. แส่นคน (ปี 2566)
- ประชากรที่ประสบภัยพิบัติลดลง จากร้อยละ 0.96 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 0.02 (ปี 2566)

ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

- ครวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดี่ยวลดลง จากร้อยละ 8.84 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 6.52 (ปี 2566)
- ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวลดลง จากร้อยละ 9.08 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 8.93 (ปี 2566)

ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร

- อัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนนลดลงเล็กน้อย จาก 27.52 ราย/ปชก. แส่นคน (ปี 2565) มาอยู่ที่ 27.26 ราย/ปชก. แส่นคน (ปี 2566)
- ประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 90.25 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 91.08 (ปี 2566)

ด้านการมีส่วนร่วม

- ประชากรที่ใช้สิทธิเลือกตั้งลดลง จากร้อยละ 72.55 (ปี 2565) เป็นร้อยละ 71.98 (ปี 2566)

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ความเหลื่อมล้ำในระบบสาธารณสุข มีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรอยู่ที่ 1:4,242 คน ซึ่งมีการกระจายตัวของแพทย์ต่ำกว่าระดับประเทศที่ 1:2,934 คน และต่ำสุดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ แม้จะมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมทุกพื้นที่แต่ร้อยละ 50 เป็นเพียงสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93) ต้องปรับปรุงคุณภาพผนวกกับปัญหาพัฒนาการเด็กที่ยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563

การผลิตสินค้าเกษตรไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ที่เพียงพอในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร

*ข้อมูลเฉพาะแพทย์ในสังกัด สร. ณ มิ.ย. 66

ที่มา: รายงานผลการประเมินตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2567)

เป้าหมายและสถานการณ์ด้านประชากรจังหวัดอุดรดิตถ์

เป้าหมายการพัฒนา : “จังหวัดอุดรดิตถ์เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน สร้างมูลค่าภาคการเกษตร ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และการค้าชายแดนมีมูลค่าสูงขึ้น”

ประเด็นการพัฒนา : 1) เสริมสร้างบ้านเมืองให้น่าอยู่ สร้างชุมชนและครอบครัวเข้มแข็ง 2) พัฒนาเกษตรกรรม ผลิตภัณฑ์ OTOP SMEs วิสาหกิจชุมชน ให้มีคุณภาพ 3) พัฒนาทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) อนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) เพิ่มศักยภาพการค้า การลงทุน ระบบ Logistic และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

จังหวัดอุดรดิตถ์เปลี่ยนแปลง สู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์

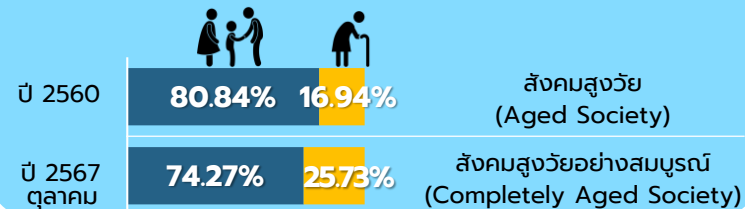
ในปี 2567 มีจำนวนประชากรสูงอายุ
(60 ปีขึ้นไป) 112,347 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.73
ของประชากรทั้งหมด

ที่มา: สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง, ข้อมูล ณ ต.ค. 67

ประชากรรวมทั้งสิ้น 436,694 คน

ปี 2567 มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ร้อยละ 28.26 เมื่อเทียบกับปี 2560

สถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ

เด็กเกิดลดลงมากกว่า 1 ใน 3 ขณะที่การตั้งครรภ์ซ้ำในกลุ่มสตรีอายุต่ำกว่า 20 เพิ่มขึ้น

- อัตราการเกิดลดลงกว่าร้อยละ 34.29 ปี 2567 ช่วง ม.ค. – พ.ย. มีจำนวนการเกิด 1,868 ราย เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2560 ที่มีการเกิด 2,843 ราย
- สตรีที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีการตั้งครรภ์ซ้ำเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 15 ในปี 2566 จากปี 2564 และ 2565 ที่อยู่ที่ร้อยละ 7.44 และ 9.94

ครัวเรือนเปราะบางส่วนใหญ่เป็นกลุ่มรายได้น้อย และยังมีบุคคลในภาวะพึ่งพิง

- ครัวเรือนเปราะบางทั้งหมด 9,149 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ที่มีบุคคลในภาวะพึ่งพิง 1 – 2 คน หรือมีปัญหาที่อยู่อาศัย
- ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง กลุ่มติดบ้าน 1,446 คน ติดเตียง 411 คน
- สัดส่วนแรงงานผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 48.36 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ในปี 2566

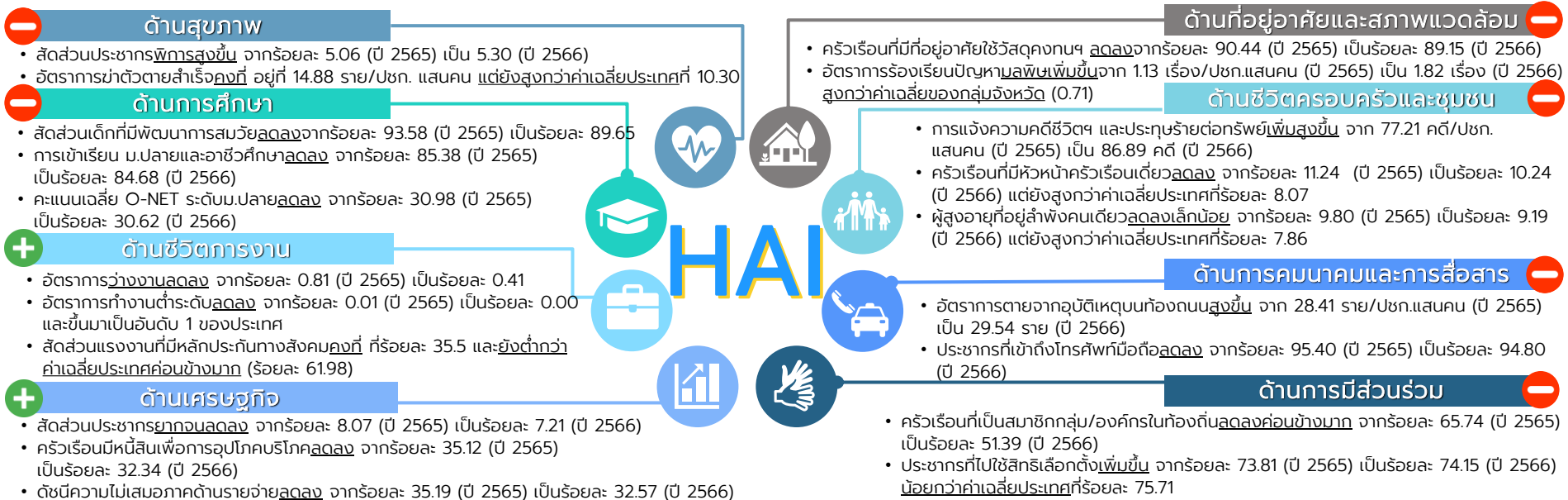
ที่มา: รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปี 2567

ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) จังหวัดอุดรดิตถ์

- ➖ ค่าดัชนีย่ำแย่ลงจากปีก่อน
- ➕ ค่าดัชนีดีขึ้นจากปีก่อน

ในปี 2566 จังหวัดอุดรดิตถ์ มีการพัฒนาคนในภาพรวมลดลงเล็กน้อย แต่อันดับดีขึ้นกว่าปีก่อนหน้า โดยมีค่าดัชนี HAI = 0.6489 (ลำดับที่ 19) ลดลงจาก 0.6506 ในปี 2565 (ลำดับที่ 21) โดยเป็นผลจากการลดลงของการพัฒนาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ชีวิตครอบครัวและชุมชน ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร และด้านการมีส่วนร่วม ขณะที่ด้านเศรษฐกิจ และด้านชีวิตการทำงานมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำจากขาดที่ดินทำกิน จากการประกาศเขตป่าสงวนและเขตอุทยานทับซ้อนที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของประชาชนในจังหวัดอุดรดิตถ์ ทำให้มีการดำเนินคดีกับประชาชนพื้นที่ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้ความเจริญทางเศรษฐกิจที่ยังกระจุกตัวในเขตเมือง

การขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สภาพพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ร้อยละ 80 เป็นที่ราบระหว่างหุบเขาและเชิงเขา ทำให้ประสบปัญหาทั้งน้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม และภัยแล้ง

ปัญหาการจัดการด้านมลภาวะ ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (pm 2.5) ค่อนข้างสูงและเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งเริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน รวมทั้งหมด 89 วันจาก 273 วัน ตั้งแต่ ม.ค - ก.ย. 2567 ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ (2567)

03

ประเด็นท้าทาย
ในการดำเนินงานที่สำคัญ
ระดับกลุ่มจังหวัด

01

ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

- ประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเปราะบาง อาทิ ผู้สูงอายุที่มีความพิการและในภาวะพึ่งพิง ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มภาระพึ่งพิงต่อครอบครัวและชุมชน
- อัตราการฆ่าตัวตายในหลายพื้นที่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ สะท้อนถึงปัญหาสุขภาพจิตในพื้นที่ ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมาจากผลกระทบจากปัญหาทางการเงิน เนื่องจากรายได้ต่อหัวของประชากรในพื้นที่ต่ำ
- การจัดการมลภาวะยังคงเป็นปัญหาสำคัญของกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ซึ่งเกินค่ามาตรฐานเป็นเวลานานและส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน

02

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- ความก้าวหน้าด้านคุณภาพการศึกษายังอยู่ในระดับต่ำ **ทุกจังหวัด** โดยมีอัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาที่ลดลง รวมถึงพัฒนาการเด็ก 0-5 ปีที่ลดลงในทุกจังหวัด จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและระบบการดูแลพัฒนาเด็ก ตลอดจนการเลี้ยงดูและความพร้อมของครอบครัว

สรุปประเด็นท้าทายในการดำเนินงานที่สำคัญ

- รายได้ต่อหัวประชากรยังอยู่ในระดับต่ำและมีอัตราการเพิ่มขึ้นค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศ* ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจจากการขาดที่ดินทำกิน การพึ่งพิงภาคการเกษตรที่ยังไม่ได้มาตรฐาน และการขาดการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ
- *CAGR ของรายได้ต่อหัวประชากรภาคเหนือตอนล่าง 1 ปี 2562-2566 = ร้อยละ 0.32
/CAGR ของรายได้ต่อหัวประชากรทั้งประเทศ ปี 2562-2566 = ร้อยละ 0.52
- สัดส่วนแรงงานสูงวัยต่อแรงงานรวมในภาคเหนือมีแนวโน้มสูงขึ้นและสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ และกระจุกตัวอยู่ในภาคเกษตรกรรมที่ยังเผชิญกับปัญหาผลผลิตตกต่ำและความผันผวนของราคาพืชผล ดังนั้นการพัฒนาหลักประกันทางสังคม การเพิ่มศักยภาพแรงงานและการทดแทนแรงงานจึงเป็นความท้าทายที่สำคัญ

- การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะระบบเชื่อมต่อแหล่งผลิต ศูนย์กระจายสินค้า และตลาด เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าเชื่อมโยงอนุภูมิภาค ตลอดจนการลดต้นทุนทางการเกษตรจากค่าขนส่งผลผลิตที่ลดลง
- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อแก้ปัญหามลพิษทางดินและน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและการเกษตร ตลอดจนการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งน้ำท่วมและภัยแล้ง

03

ด้านเศรษฐกิจ

04

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

04

บทบาทของวุฒิสภา ในการขับเคลื่อนการพัฒนา

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา ... วุฒิสภาสารนาการสมอง ระดับกลุ่มจังหวัด ...

วัตถุประสงค์

สร้างเครือข่ายและกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างวุฒิสภาฯ ระดับกลุ่มจังหวัด โดยมีประเด็นขับเคลื่อนที่ตอจอยการพัฒนา
กลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องกับศักยภาพของวุฒิสภาฯ และบริบทของพื้นที่ ภายใต้ทิศทางการพัฒนาของแต่ละกลุ่มจังหวัด

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 15 กลุ่มจังหวัด ได้แก่

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน
กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคใต้อันดามัน
กลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทย
กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน

2567

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กคค.

2568

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

กำหนดพื้นที่และประเด็นนำร่อง
ขับเคลื่อนการพัฒนา
กลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

ติดตามผลการดำเนินงานของวุฒิสภาฯ และภาคีเครือข่าย ทั้งปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา
และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนงานวุฒิสภาฯ ในระยะยาว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

วุฒิสภาฯ มีเครือข่ายและความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานการพัฒนาแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ
โดยข้อเสนอแนะที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ สามารถนำไปประมวลเพื่อประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนงานของวุฒิสภาฯ
ระยะ 5 ปี

● ● ● ผลการดำเนินงานของวุฒิสภาในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

มีวุฒิสภาที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สามารถติดตามได้ 118 คน

วุฒิสภา 44 คน

ผลงานโดดเด่น

- อบรมให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ด้านยาเสพติด
- ให้ความรู้ทางการเกษตร
- ดูแลผู้สูงอายุและสุขภาพเบื้องต้น
- เป็นจิตอาสาโดยใช้ดนตรีบำบัดให้กับผู้ป่วยในโรงพยาบาล

วุฒิสภา 2 คน

ผลงานโดดเด่น

- การเป็นวิทยากรด้านการเกษตร
- การเป็นวิทยากรด้านการศึกษา

วุฒิสภา 18 คน

ผลงานโดดเด่น

- สาธิตการทำเกษตรอินทรีย์ / การปลูกพืชสมุนไพร
- สอนดนตรีไทย / ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
- ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
- ประสานจัดหาเครื่องมือแพทย์แก่โรงพยาบาล

วุฒิสภา 23 คน

ผลงานโดดเด่น

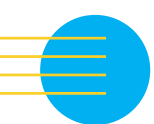
- สอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสอนภาษาอังกฤษอิงธรรมะ
- การเป็นวิทยากรด้านแผนพัฒนาชุมชน
- ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ริมคลองเพื่อชะลอการไหลของน้ำ

วุฒิสภา 31 คน

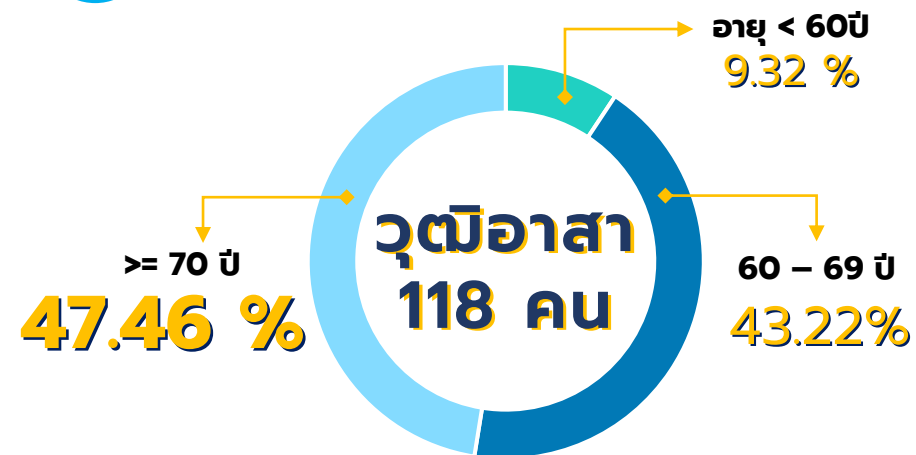
ผลงานโดดเด่น

- สาธิตการแปรรูปพลาสติก/ประดิษฐ์กระเป๋จากเศษวัสดุของกาแฟ
- สาธิตการทำน้ำหมักจุลินทรีย์จากสเดาสำหรับไล่เพลี้ยในนาข้าว
- ให้ความรู้ด้านเกษตรและที่ดิน

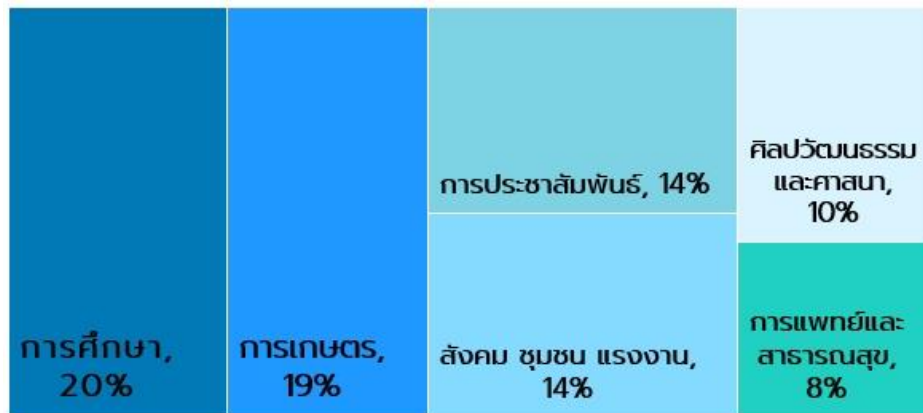

ความเชี่ยวชาญและผลการดำเนินงานวุฒิสภาธนาคารสมอง

ความเชี่ยวชาญ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 6 ด้าน

- ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก**
อาทิ การแปรรูปผลไม้ ปลูกผักสวนครัว แปรรูปสมุนไพรด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน ประดิษฐ์กระเป๋าจากเศษวัสดุของกาแฟ/ผลิตภัณฑ์จากกระดาษจากพอลิพลาสติก ทำขนมไทย
- ด้านการพัฒนาทักษะ ความสามารถ และส่งเสริมศักยภาพมนุษย์**
อาทิ การเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านวิชาการ กิจกรรมสอนภาษาอังกฤษอิงธรรมะ วิทยากรด้านการเป็นพิธีกร การจัดโครงการหุ่นยนต์ด้านภัยยาเสพติด อบรมการแข่งขันหุ่นยนต์บังคับมือร่วมกับสถานศึกษา
- ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสุขภาวะที่ดี**
อาทิ การเป็นจิตอาสาสาธารณสุขในชุมชน อสม. (CG ผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตัดบ้านตัดเตียง ผู้พิการ)
- การอนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม**
อาทิ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (รำไทย)
- ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**
อาทิ สาธิตการทำน้ำหมักจุลินทรีย์จากเศษอาหารสำหรับไล่เพลี้ยในนาข้าว การเข้าร่วมโครงการพัฒนาแม่น้ำป่าสัก
- ด้านการพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้**
อาทิ การเป็นจิตอาสาในวัดและโรงเรียน การให้ความรู้ด้านเกษตรที่ดั้น การปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษ การทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ

...

ประเด็นระดมความเห็น ของวุฒิสภา ธนาคารสมอง

1. ประเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อน
การพัฒนาในกลุ่มจังหวัด
2. แนวทางการขับเคลื่อนและวุฒิสภา
ที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน

ช่องทางการรับรู้ข้อมูล และประชาสัมพันธ์

1.

จุลสารธนาคารสมอง
(รายไตรมาส)

2.

เว็บไซต์ธนาคารสมอง
(brainbank.nesdc.go.th)

3.

เว็บไซต์มูลนิธิพัฒนาไท
pattanathai.nesdc.go.th

4.

Facebook
ธนาคารสมอง
มูลนิธิพัฒนาไท

5.

YouTube มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

6.

TikTok มูลนิธิพัฒนาไท
(Pattanathai foundation)

7.

Instagram
(Brainbank_Nesdc)

8.

กลุ่ม Line
(สศช. Brainbank)

WWW.NESDC.GO.TH

THANK YOU

